

İlgili Kanun / Madde
5510 S. SSGSK/geç. 7

YARGITAY
10. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2026/6591

Karar No. 2026/9523

Tarihi: 17.06.2026

**●ENGELLİK NEDENİYLE VERGİ İNDİRİMİN-
DEN YARARLANMA**

●SAKATLIK DERECELERİNİN BELİRLENMESİ

**●ADLİ TIP KURUMU 3. İHTİSAS KURULU
RAPOR TARİHİNDEN İTİBAREN ÇALIŞMA
GÜCÜ KAYIP ORANININ YÜZDE ELLİ İKİ (%52)
OLDUĞUNUN BİLDİRİLMESİ KARŞISINDA,
ANILAN ADLİ TIP KURUMU RAPORUNA GÖRE
KESİLEN AYLIĞIN YENİDEN BAĞLANMASI
GEREKTİĞİ**

ÖZETİ: “sakatlığı nedeniyle gelir vergisi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış olmak” hususunun saptanması önem arz etmektedir. Anılan hususun saptanması işi ise, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 3239 sayılı Kanun'la değişik 31/2 maddesine göre, sakatlık indiriminden yararlanmak için, yetkili hastanelerin sağlık kurullarından alınan raporlar, Maliye Bakanlığı bünyesindeki “Merkez Sağlık Kurulu” tarafından değerlendirilerek iş gücü kaybı oranları ve buna göre sakatlık dereceleri belirlenmekte ve bu belirlemeye dayalı olarak da ilgili şahsın vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanıp kazanmadığına; yine idarece karar verilmektedir. Bu durumda, sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazandığına dair verilen bu idari kararın sigortalının tahsis talebiyle birlikte Kuruma ulaşmasıyla, diğer koşulların da varlığı halinde sigortalıya anılan Kanun'un 60/C-b maddesi uyarınca yaşlılık aylığı bağlanması yasal gereklilik olmaktadır. Somut uyuşmazlıkta Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas

Kurulu raporu doğrultusunda nihai kararı verecek olan Gelir İdaresi Başkanlığı Merkez Sağlık Kurulunca davacının engellilik oranının 25.05.2022 tarihli Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu rapor tarihinden itibaren çalışma gücü kayıp oranının yüzde elli iki (%52) olduğunun bildirilmesi karşısında, anılan Adli Tıp Kurumu raporuna göre kesilen aylığın yeniden bağlanması gereken tarihin Merkez Sağlık Kurulu kararındaki değerlendirmeye göre belirlenmesi gerekirken aylığın kesildiği tarihten itibaren yeniden bağlanmasına dair yazılı şekilde hüküm kurulması, usul ve kanuna aykırı olup, bozma nedenidir.

İlk Derece Mahkemesince bozmaya uyularak verilen karar davalı Kurum vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi Candan Sezen Pekmez tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; “polinöropati” hastalığının sonucu %52 oranında engelli olduğunu, müvekkilinin engellilik durumunun süreklilik arz ettiğini, Bozüyük Vergi Dairesi Müdürlüğünün 13.04.2015 tarihli yazısında, Yunus Emre Devlet Hastanesinden alınan 04.07.2014 tarihli Sağlık Kurulu Raporunda müvekkilinin %52 oranında çalışma gücü kaybı izafe edilerek gelir vergisi indirimi uygulanacağını bildirildiğini, müvekkilinin belirtilen engellilik durumu dikkate alınarak 5510 sayılı Kanun’un 28/5 hükmü uyarınca engelli yaşlılık aylığına hak kazandığını, dava konusu Kurum işleminde müvekkilinin çalışma gücü kayıp oranının Gelir İdaresi Gelir Başkanlığı Merkez Sağlık Kurulunca “%36” olarak belirlendiğinden bahisle müvekkilinin almakta olduğu engelli yaşlılık aylığının 23.11.2019 tarihi itibarıyla durdurulup bu tarihten sonra ödenen aylıkların yersiz ödeme olarak müvekkilinden tahsil edildiğini, kontrol muayenesi sonucu Bursa Yüksek İhtisas Eğitim ve Araştırma Hastanesinden alınan 05.11.2019 tarihli Sağlık Kurulu Raporunda da müvekkiline izafe edilen engellilik oranının %52 olduğunu, bu oranın müvekkilinin gelir vergisi indiriminden yararlanmasına imkan veren Sağlık Kurulu Raporundaki oran ile aynı oran olduğunu, müvekkiline %36 gibi bir çalışma gücü kayıp oranı izafe edilerek dava konusu Kurum işlemi ile müvekkilinin engelli yaşlılık aylığının kesilmesinin hukuken imkansız olduğunu, dava konusu Kurum işlemi nedeniyle 7036 sayılı Kanun'un 4/1 maddesi uyarınca 04.02.2021 tarih ve 19749176 sayılı başvurularına 60 günlük yasal süre zarfında cevap verilmediğinden başvurularının zımnen reddedildiğini ifade ederek; müvekkilinin yaşlılık aylığının 23.11.2019 tarihi itibarıyla durdurulmasına ilişkin Kurum işleminin iptalini, yersiz ödeme adı altında müvekkilinden tahsil edilen meblağın ödeme

tarihinden itibaren yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsilini, müvekkiline yeniden yaşlılık aylığı bağlanarak ödenmeyen yaşlılık aylıklarının yasal faiziyle birlikte davalıdan tahsilini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı Kurum vekili cevap dilekçesinde; davacının 16.04.2015 tarihli tahsis talebine istinaden %52 engellilik oranı tespiti ile vergi indiriminden 01.05.2015 tarihi itibarıyla emekli olduğunu, geçen zaman içerisinde müvekkili Kurumun Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı müfettişlerince yapılan soruşturma kapsamında davacının maluliyet durumunun tespitinin istenmesi üzerine 13.12.2015 tarihli yazı ile davacının Bursa Şevket Yılmaz Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevkinin yapıldığını, davacının sağlık durumunun tespitine yönelik hastaneden alınan 05.11.2019 tarihli raporun Ankara Gelir İdaresi Başkanlığı Sağlık Kuruluna gönderildiğini, adı geçen Kurum tarafından yapılan değerlendirme sonucunda davacının %36 engel oranının tespit edilerek onandığını, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 31. maddesi gereği engellilik indiriminden faydalanılabilmesi için çalışma gücünün en az %40'ı kaybetmesi gerektiğinden müvekkili Kurumca aylığın 23.11.2019 tarihinde durdurulduğunu, Kurum işleminin yasal düzenlemeye uygun olarak yerine getirildiğini belirterek davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda 07.07.2022 tarihli kararı ile davanın kabulü ile

1-) Yersiz ödeme adı altında davacı Yavuz Köse'den tahsil edilen miktarların ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle beraber davalı Kurumdan alınarak davacıya ödenmesine,

2-) Davacı Yavuz Köse'nin yaşlılık aylığının kesildiği tarihten itibaren yeniden bağlanmasına ve kesildiği tarihten itibaren yasal faizi ile birlikte ödenmeyen yaşlılık aylıklarının ödenmesine,

3-) Aksine Kurum işlemlerinin iptaline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin 07.07.2022 tarihli kararına karşı süresi içinde davalı Kurum vekilinin istinaf başvurusunda bulunması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin 30.11.2023 tarihli kararı ile davalı Kurumun istinaf başvurusunun HMK'nın 353/1-b.1 maddesi gereğince esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

Bölge Adliye Mahkemesinin 30.11.2023 tarihli kararının süresi içinde davalı Kurum vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Dairece, "...Eldeki dava dosyası kapsamında; davacıya 16.04.2015 tarihli tahsis talebine istinaden 01.05.2015 tarihinden itibaren 506 sayılı Kanun'un Geçici 87/C hükmü gereği yaşlılık aylığı bağlandığı, davacının Kurum Teftiş Kurulu Başkanınca başlatılan soruşturma kapsamında kontrol muayenesine tabi tutulduğu, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 07.02.2020 tarihli yazısı ile davacıya ait Bursa Yüksek İhtisas Eğitim

ve Araştırma Hastanesince düzenlenen 05.11.2019 tarihli Sağlık Kurulu Raporu rapor Merkez Sağlık Kurulunca incelendiği ve çalışma gücü kayıp oranı yüzde otuzaltı (%36) kaybettiğine dair istişari mahiyette görüş bildirilmesi üzerine Bilecik SGK İl Müdürlüğünün 2775886 sayılı yazısı ile davacının aylığının 23.11.2019 tarihi itibarı ile yaşlılık aylığının durdurulmasına karar verildiği, davacıya 1.800,56 TL yersiz ödemenin borç çıkartıldığı, eldeki davanın 16.04.2021 tarihinde açıldığı, yargılama esnasında Mahkemece Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu'nun 25.05.2022 tarihli raporu gereğince davacının maaşının durdurulduğu 23.11.2019 tarihi itibarıyla engellilik oranının %40'ın üzerinde olduğu değerlendirilerek “davanın kabulüne” karar verildiği anlaşılmış ise de söz konusu hüküm eksik incelemeye dayalıdır.

Belirtilen açıklamalar dikkate alındığında, “sakatlığı nedeniyle gelir vergisi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış olmak” hususunun saptanması önem arz etmektedir. Anılan hususun saptanması işi ise, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 3239 sayılı Kanun'la değişik 31/2 maddesine göre, sakatlık indiriminden yararlanmak için, yetkili hastanelerin sağlık kurullarından alınan raporlar, Maliye Bakanlığı bünyesindeki “Merkez Sağlık Kurulu” tarafından değerlendirilerek iş gücü kaybı oranları ve buna göre sakatlık dereceleri belirlenmekte ve bu belirlemeye dayalı olarak da ilgili şahsın vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanıp kazanmadığına; yine idarece karar verilmektedir. Bu durumda, sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazandığına dair verilen bu idari kararın sigortalının tahsis talebiyle birlikte Kuruma ulaşmasıyla, diğer koşulların da varlığı halinde sigortalıya anılan Kanun'un 60/C-b maddesi uyarınca yaşlılık aylığı bağlanması yasal gereklilik olmaktadır.

Mahkemece, belirtilen şekilde araştırma ve inceleme yapılması gerektiğinden, Maliye Bakanlığı bünyesindeki “Merkez Sağlık Kurulu”ndan derece tespiti yönünden rapor alınması için tüm dosya kapsamı ilgili Kurula gönderilerek, varsa derece tespiti yapıp yaşlılık aylığı şartları buna göre değerlendirilmelidir. ..” gerekçesiyle bozulmasına karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile davanın kabulü ile

1-) Yersiz ödeme adıyla davacıdan tahsil edilen miktarların, ödeme tarihinden itibaren işleyecek kanuni faiziyle beraber davalı Kurumdan alınarak davacıya ödenmesine,

2-) Davacının yaşlılık aylığının, kesildiği tarihten itibaren yeniden bağlanmasına ve kesildiği tarihten itibaren kanuni faiziyle birlikte ödenmeyen yaşlılık aylıklarının ödenmesine,

3-) Aksine Kurum işlemlerinin iptaline karar verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı Kurum vekili temyiz dilekçesinde; yargılama sırasında alınan ATK

raporunda 23.11.2029 tarihinden itibaren engelliliğinin %40'ın üzerinde olduğunun belirlendiği, Yargıtay bozma kararından sonra yazılı değerlendirmede Merkez Sağlık Kurulu kararına göre değerlendirilme yapılması şahsın vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanıp kazanmadığı idarece karar verilmesi gerektiğini, Mahkemece eksik inceleme ile karar veildiğini beyan etmektedir.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Dosya içeriğine, bozmanın mahiyeti ve kapsamına göre taraflar arasındaki uyumsuzluk, davacının engellilik oranının tespiti ile vergi indiriminden yararlanmasına ilişkin aylığının tekrar bağlanması istemine ilişkindir.

İnceleme konusu eldeki davada, bozmaya uyulmuş ise de bozma gereklerinin tam olarak yerine getirildiğinden bahsedilmesi mümkün değildir. Bozma sonrasında Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılamada Merkez Sağlık Kurulundan alınan 06.11.2025 tarihli Kurul kararı ile dosya kapsamında mevcut bulunan 25.05.2022 tarihli ve 10133 Karar numaralı Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu mütalaası sonuç bölümünde yer alan kararı ile sigortalı hakkında düzenlenen 04.07.2014 ve 05.11.2019 tarihli Sağlık Kurulu Raporları birlikte değerlendirilmiş ve en son aldırılan 2019 tarihli raporun muayene bulgularına göre değerlendirilmesi sonucunda engel oranının %36 olması gerektiği kanaatine varılarak verilen kararın doğru olduğu; daha sonra 2022 yılında adı geçen 3. İhtisas Kurulu mütalası kararındaki açıklamalar sonucunda ise kişinin engel puanındaki değişikliğin hastalığın ilerleyici nitelikte olmasından kaynaklandığı dolayısıyla ATK Raporundan itibaren çalışma gücü kayıp oranının yüzde elli iki (%52) olduğunun bildirildiği anlaşılmış olup, Mahkemece Merkez Sağlık Kurulu raporunda atıf yapılan Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu raporu doğrultusunda davanın kabulüne karar verilmiş ise de Mahkemece sonuca eksik inceleme ile gidilmiştir.

Somut uyumsuzlukta Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu raporu doğrultusunda nihai kararı verecek olan Gelir İdaresi Başkanlığı Merkez Sağlık Kurulunca davacının engellilik oranının 25.05.2022 tarihli Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu rapor tarihinden itibaren çalışma gücü kayıp oranının yüzde elli iki (%52) olduğunun bildirilmesi karşısında, anılan Adli Tıp Kurumu raporuna göre kesilen aylığın yeniden bağlanması gereken tarihin Merkez Sağlık Kurulu kararındaki değerlendirmeye göre belirlenmesi gerekirken aylığın kesildiği tarihten itibaren yeniden bağlanmasına dair yazılı şekilde hüküm kurulması, usul ve kanuna aykırı olup, bozma nedenidir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Temyiz olunan İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

17.06.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.